

(2 ½ hours)

Total marks: 75

- N. B: (1) All questions are compulsory
(2) All questions have internal choice
(3) Figures to the right indicate full marks

1 A. Briefly describe the following (any five) (15)

1. Deprivation
2. Bonded labour
3. Foeticide
4. Avalanche
5. Urban civilization
6. Emotional self awareness
7. Team building
8. Downward Communication

B. Write a detailed note on the Foundation Course (Semester III) Project submitted by you.

2. A. Comment on the status of the SC and the STs in our country today. (15)

OR

B. Explain the problems faced by the minorities and state their constitutional rights.

3. A. Briefly explain the concept and types of disasters. Quote at least one locally relevant case study for one of the disasters. (15)

OR

B. What is meant by disaster mitigation? Describe its goals and various stages.

4. A. Discuss the scientific achievements of human beings from ancient to medieval time (15)

OR

B. Highlight the relationship between science and technology.

5. A. Comment on the features of effective listening and justify its importance. (15)

B. Explain the various styles of leadership with suitable examples.

*****

मराठी रूपांतर

सूचना: 1. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.

एकूण गुण: ७५

२. उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

वेळ: २ तास ३० मिनिटे

प्रश्न १ अ) खालील संकल्पना स्पष्ट करा. (कोणत्याही पाच)

१. वंचित
२. वेठबिगार
३. भृणहत्या
४. हिमवर्षाव
५. शहरी सभ्यता
६. भावनिक स्वजागरूकता
७. संघ बांधणी
८. निम्नगामी संप्रेषण

किंवा

ब) पायाभूत अभ्यासक्रम (सत्र-३) साठी तुम्ही सादर केलेल्या प्रकल्पावर सविस्तर टीप लिहा.

१५

प्रश्न २ अ) आपल्या देशातील अनुसूचित जाती आणि अनुसूचित जमातीच्या आजच्या स्थितीवर भाष्य करा.

१५

किंवा

ब) अल्पसंख्याकांना तोंड द्याव्या लागणाऱ्या समस्या स्पष्ट करा आणि त्यांचे घटनात्मक हक्क सांगा.

प्रश्न ३ अ) आपत्तीची संकल्पना आणि प्रकार थोडक्यात स्पष्ट करा. स्थानिक पातळीवरील कमीतकमी एका आपत्तीच्या व्यष्टी अध्ययनाचा उल्लेख करा.

१५

किंवा

ब) आपत्तीच्या हानीची तीव्रता कमी करणे म्हणजे काय? त्याचे उद्देश आणि विविध टप्पे स्पष्ट करा.

प्रश्न ४ अ) प्राचीन ते मध्ययुगीन काळापासून मानवाच्या वैज्ञानिक यशाची चर्चा करा.

१५

किंवा

ब) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाच्या संबंधावर प्रकाश टाका.

प्रश्न ५ अ) प्रभावी श्रवणक्रियेच्या वैशिष्ट्यांवर भाष्य करा आणि त्याच्या महत्वाचे समर्थन करा.

१५

किंवा

ब) नेतृत्वाच्या विविध शैली योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

*****